

Nr 105.

Av herr **Lundgren** i Björna m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om ändrade bestämmelser rörande röstgrund å kyrkostämma vid val till folkskollärare med flera befattningar.

Åsikten, att val till vissa offentliga tjänster och förtroendeuppdrag bör ske med lika rösträtt, är icke ny. Redan kungl. förordningen den 18 december 1823 stadgade angående nämndemansval: »vid valet äge var bonde lika röst, evad han större eller mindre hemman haver». Vid 1868 års kyrkomöte gjorde sig samma tanke gällande i en motion angående lika rösträtt vid prästval. Denna uppfattning har ju nu omsider vunnit fullt erkännande i 1910 års lag angående rösträtt vid tillsättande av prästerliga tjänster. Därvid torde man hava utgått från den principen, att en persons ekonomiska styrka icke bör läggas till grund för rösträtten, då det gäller val av sådana tjänstemän, vars huvuduppgift är att utan anseende till personen tillgodose de andliga behoven inom en församling.

Det kan under sådana förhållanden förefalla underligt, att icke samma tanke även fått taga sig uttryck, när det gällt att bestämma röstgrunden vid tillsättande av sådana folkskolläraretjänster, vars innehavare väljas på kyrkostämma. Folkskolestadgans 21 §, mom. 1, föreskriver nämligen, att vid val av folkskollärare skola de för val å kyrkostämma i allmänhet gällande föreskrifter lända till efterrättelse. Samma bestämmelse gäller ock, därest med folkskollärarebefattning är förenad organist- eller klockaresyssla eller båda dessa sysslor.

Att vid dylika val en sådan grund för rösträtten skall tillämpas, som gör inflytandet på valet beroende av de röstberättigades ekonomiska styrka och som dessutom medger utövande av bolags och annan opersonlig rösträtt, synes motionärerna varken rättvist eller lämpligt.

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 4 saml. 43 häft. (Nr 105—106.)

Folkskollärarens kall är ju en fostrargärning, som i överensstämmelse med själva andemeningen i ordet folkskollärare avser att bibringa *alla* barn inom en viss ålders gräns ett visst mått av allmän medborgerlig bildning och som dessutom på grund av förhållandenas hittillsvarande gestaltning i väsentlig mån kommit att omfatta de i ekonomiskt eller socialt hänseende mindre väl situerade klassernas barn. Det kan under sådana förhållanden icke vara annat än med nutida rättsuppfattning fullt överensstämmande, att vid val till dylika befattningar en sådan röstgrund tillämpas, som ger varje röstberättigad lika stort inflytande på valet, oberoenda av förmögenhetsförhållanden. Förnekas kan icke heller å andra sidan, att det ligger någonting mycket tilltalande uti, att föräldraintresset beredes tillfälle att på ett rättvisare sätt, än nu sker, och sålunda i överensstämmelse med personlighetsprincipen göra sig gällande vid val av folkskollärare. Vi äro ock övertygade därom, att detta i sin ordning skall i väsentlig mån bidra till att stärka bandet mellan skola och hem och därigenom också måhända i någon mån framskapa ett större intresse för skolan och dess värv än som nu mångenstädes är till finnandes.

Angående anordnandet av och sättet för val av folkskollärare synes prästvalsförordningen i tillämpliga delar kunna komma till användning. Sålunda skulle var och en å kyrkostämma röstberättigad person hava en röst och därutöver gift kvinna, vars man är röstberättigad å kyrkostämma, jämväl äga rösträtt såsom vid prästval. Att utesluta den gifta kvinnan, som väl får anses representera föräldraintresset i lika hög, om icke möjligen i ännu högre grad än mannen, synes oss varken billigt eller rättvist.

Vad beträffar konstitutionsutskottets vid förra årets riksdag gentemot den då i ämnet väckta motionen anförda huvudskäl för avslag eller att den s. k. folkundervisningskommittén komme att vid behandling av frågan om folkundervisningens omorganisation upptaga det i ifrågavarande års motion i ämnet föreliggande spörsmål, vilja vi endast upplysa, att enligt uppgift från ordföranden i samma kommitté ifrågavarande spörsmål icke varit föremål för kommitténs arbete och att det samma, för så vitt han nu kunnat döma, icke kunde anses falla inom området för kommitténs uppdrag.

På grund av vad vi sålunda anført, få vi härmed vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändrade be-

stämmelser i gällande kommunalförfattningar, att vid val av folkskollärare å kyrkostämma eller, därest med folkskollärarejänst är förenad klockare- eller organistsyssla eller båda dessa sysslor, vid val till dessa befattningar må tillämpas enahanda grunder för röst-rätten som vid prästval.

Stockholm den 25 januari 1913.

G. F. Lundgren
i Björna.

K. M. Anderson
i Milsmeden.

Oscar Bogren.

J. R. Sundström.

G. Kronlund.

I motionens syfte instämma:

N. A:son Berg.

Harald Hallén.

Johan Forssell.

J. P. Igel.

G. Nic. Torgén.

D. Viklund.

P. E. Hedström.

Alb. Karlson.

Rob. Karlsson.

G. W. Sjöberg.

Ant. Wikström.

Emil Molin
i Dombäcksmark.

E. F. Hellberg.

Ing. Bergman.

A. J. Wedin.

Fredr. Johanson
i Hvetlanda.

Thure Widlund.
